

Omwonenden en gewasbeschermingsmiddelen

Nefyto en de bij Nefyto aangesloten bedrijven begrijpen dat de publiciteit over blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen en de manier waarop over dit thema wordt bericht, kunnen leiden tot bezorgdheid bij omwonenden.

Veilige en verantwoorde gewasbeschermingsmiddelen zijn voor de industrie altijd het uitgangspunt. Alle bij Nefyto aangesloten bedrijven spannen zich in om de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen steeds preciezer te krijgen met zo min mogelijk emissie naar de omgeving. Nieuwe formuleringen, toedieningstechnieken en digitalisering helpen daarbij.

De staatssecretaris van IenW en de minister van Landbouw hebben mede namens de minister voor Medische Zorg en Sport de resultaten van het "[blootstellingsonderzoek bestrijdingsmiddelen en omwonenden](#)" aangeboden aan de Tweede Kamer. Geconstateerd wordt dat:

- Op basis van de nu beschikbaar gekomen gegevens er geen onaanvaardbare risico's voor de gezondheid naar voren zijn gekomen. Er zijn geen grenswaarden overschreden en in de huidige toelatingsmethodiek wordt de blootstelling ook niet onderschat.
- Het RIVM heeft geconstateerd dat de meetresultaten beneden de grenswaarden bleven.
- De gemeten luchtconcentraties overwegend een factor tien lager zijn dan waarmee wordt gerekend in de risicobeoordeling bij de toelating van middelen.
- Het Ctgb concludeert dat de blootstellingsberekening met de Europese methodiek (OPEX-model) robuust is.

De resultaten laten zien dat de blootstelling aan de onderzochte middelen niet te laag wordt ingeschat in de huidige toelatingsbeoordeling.

Nefyto is blij met de geruststellende resultaten van het onderzoek, heeft waardering voor de zorgvuldige wijze waarop het onderzoek heeft plaatsgevonden en dankt alle betrokkenen die bereid waren aan het onderzoek deel te nemen.

De Europese en Nederlandse veiligheidsbeoordeling van gewasbeschermingsmiddelen hoort tot de strengste ter wereld. Een gewasbeschermingsmiddel mag niet worden gebruikt tenzij de overheid heeft vastgesteld dat er geen schadelijke effecten op de gezondheid van mensen en dieren optreden en er geen onaanvaardbare effecten zijn voor het milieu (toepassing van het voorzorgsprincipe).

Achtergrond

Een consortium van wetenschappelijke instituten, gecoördineerd door het RIVM heeft intensief praktijkonderzoek gedaan bij omwonenden van bollenpercelen om de mate van blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen vast te stellen.

Het OBO-onderzoek ([Onderzoek Blootstelling Omwonenden](#)) wordt begeleid door een Wetenschappelijke Begeleidingsgroep en een Klankbordgroep met vertegenwoordigers van omwonenden, de agrarische sector, de gewasbeschermingsmiddelen-industrie en milieuorganisaties. Het eindrapport van het onderzoek is [beschikbaar](#).

Naar aanleiding van het rapport heeft het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) een [advies](#) geschreven. Het Ctgb stelt dat omwonenden geen gezondheidsrisico's lopen en dat er geen reden is om in te grijpen in de toegelaten middelen. Bevestigd wordt dat de "*door het Ctgb gebruikte*

beoordelingsmethodieken en de daarin gehanteerde Europese modellen voor verspreiding van gewasbeschermingsmiddelen naar de omgeving (omwonenden, grond, moestuingewassen) robuust zijn; de feitelijke blootstelling blijkt immers lager te zijn dan de berekende blootstelling die de basis vormt voor de toelating van de middelen.”

Voorzorgsprincipe

Bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen geldt het voorzorgsprincipe: er mogen geen gewasbeschermingsmiddelen worden verkocht of gebruikt tenzij de overheid heeft getoetst of er geen schadelijke effecten op de gezondheid van mensen en dieren optreden en er geen onaanvaardbare effecten zijn voor het milieu.

Toelating gewasbeschermingsmiddelen

In 2015 heeft het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) bestaande toelatingen al tegen het licht gehouden ten aanzien van de risico's voor omwonenden. Deze herbeoordeling vormde geen aanleiding om in de toelatingsvoorwaarden in te grijpen. Dat betekent dat er bij toepassing van de middelen geen gevaar is voor de gezondheid van omwonenden of omstanders, [zo stelde het Ctgb](#).

Gezondheidsonderzoek

Door het RIVM, de Universiteit Utrecht en het NIVEL werden in juli 2018 de resultaten van een verkennend [onderzoek gepubliceerd](#), waarbij werd gekeken of er een verband bestaat tussen afstand tot landbouwpercelen enerzijds en gegevens over ziekten en aandoeningen anderzijds. Er werden geen duidelijke verbanden gevonden tussen gezondheid en de nabijheid van landbouwpercelen. Mensen die dichtbij landbouwpercelen wonen, lijken gemiddeld iets gezonder te zijn dan personen die daar verder vandaan wonen, zo bleek uit het onderzoek.

Cumulatieve blootstelling

In de berichtgeving over genoemde studies worden ook zorgen geuit over cumulatieve blootstelling. Mensen worden blootgesteld aan een veelheid van stoffen; denk aan vlamvertragers, weekmakers, nanodeeltjes, micro-plastics, fijnstof, cosmetica, medicijnen, schoonmaakmiddelen en ook gewasbeschermingsmiddelen. In theorie zou het kunnen dat verschillende stoffen een vergelijkbare (neven)werking in het lichaam hebben en dat daardoor de combinatie van stoffen gevaarlijk is. Onderzoekers stellen echter dat effecten van cumulatie voor het overgrote deel vallen binnen bestaande veiligheidsmarges. Uit voorzorg worden bij de toelating van gewasbeschermingsmiddelen strenge veiligheidsmarges gehanteerd.

Dit werd [bevestigd](#) door minister Bruins (medische zorg) en [door het Ctgb](#) naar aanleiding van de aanwezigheid van verschillende residuen van gewasbeschermingsmiddelen in aardbeien.

Gewasbeschermingsmiddelen in urine

Op kamervragen over het voorkomen van een gewasbeschermingsmiddel in urine werd door de toenmalige minister van VWS (Schippers, 2013) met informatie van het RIVM [geantwoord](#) dat “de aanwezigheid van sporen van gewasbeschermingsmiddelen in het lichaam op zich niet veel zegt over de schadelijkheid. Bepalend voor de schadelijkheid zijn de niveaus waarin de stoffen aanwezig zijn, en eventueel ook hoe vaak en hoe lang men is blootgesteld aan die stoffen”. Afhankelijk van het gewasbeschermingsmiddel kan een gehalte van enkele milligrammen per liter urine mogelijk zijn, zonder schadelijk te zijn.